

۱- عنوان فرایند: برگزاری ژورنال کلاب تعدیل شده راهی برای آموزش مراقبت مبتنی بر شواهد در بخش مراقبتهای ویژه

۲- صاحبان فرایند: رقیه نظری

۳- محل اجرای فرایند: دانشکده پرستاری مامایی آمل - بخش مراقبتهای ویژه بیمارستان ۱۷ شهریور آمل

۴- نام دانشگاه: دانشگاه علوم پزشکی مازندران

۵- گروه فرایندی: دانشجویان کارشناسی پرستاری - کارآموزی در عرصه مراقبتهای ویژه

۶- تاریخ اجرا (مدت اجرای فرایند): نیمسال اول و دوم سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ به مدت یکسال

۷- مقدمه و بیان مسئله: (بیان اهمیت، ضرورت و کاربرد انجام فرایند بر اساس نیازسنجیهای انجام شده)

مراقبت مبتنی بر شواهد یعنی اتخاذ تصمیم گیری های مراقبتی با شناسایی، ارزیابی و به کار بستن خردمندان مرتبط ترین اطلاعات. این کار در واقع مصداق تفکر منتقدانه در عرصه علوم پزشکی است. هدف از مراقبت مبتنی بر شواهد این است که بهترین دانش موجود (که همان شاهد یا evidence است) با تجربه بالینی و ارزشهای بیمار، تلفیق گردد و مراقبت از مددجو از حالت بسته و روتین خارج گشته و به صورت خلاق، ابتکاری و مدبرانه انجام گردد. اما با توجه به گسترش سریع و انفجاری علوم پزشکی، لازم است که درک مراقبت کنندگان، (پرستاران) از شیوه های صحیح پژوهش و شناخت و پایبندی به اصول یافته های پزشکی مبتنی بر شواهد افزایش یابد تا بتوانند به طور صحیح از اطلاعات منتشر شده در مقالات پزشکی و پرستاری بهترین استفاده عملی را در کار بالینی ببرند و یاد بگیرند که به جای تکیه بر تجربیات شخصی در عملکرد بالینی، به نتایج حاصل از پژوهشها نیز توجه نمایند. اما با وجود اهمیت مراقبت مبتنی بر شواهد، آموزش چگونگی استفاده از نتایج پژوهشها در برنامه آموزش پرستاری وجود ندارد و آموزشها مبتنی بر کتب مرجع است. پرستاران پس از فارغ التحصیلی، اهمیت استفاده از علوم جدید حاصل از پژوهشها را نمی دانند و حتی با تناقضاتی که حاصل از تجربیات بالینی بخش محل کار آنان است با منابع آموزشی خود روبرو می شوند. ژورنال کلاب یک روش کلاسیک در آموزش پزشکی است که قابلیت انعطاف و تطبیق بسیار زیادی با اهداف آموزشی دارد و در زمینه های مختلف آموزشی، ارزیابی نقادانه و مراقبت مبتنی بر شواهد قابل استفاده است. لذا بر آن شدیم که در جهت آموزش نحوه مراقبت مبتنی بر شواهد گامی برداریم. برای دستیابی به این هدف از برگزاری ژورنال کلاب تعدیل شده در کارآموزی بخش مراقبتهای ویژه استفاده

شده است تا دانشجویان ضمن آشنایی با موضوعات و اطلاعات جدید علمی در زمینه های مورد نظر، روش استفاده از منابع مستند و روزآمد را یاد گرفته و در جهت ارتقاء مراقبت به کار گیرند.

۸- هدف و اهداف اختصاصی:

هدف اصلی: با اجرای برنامه آموزشی ژورنال کلاب تعدیل شده دانشجویان با نحوه ارزیابی نقادانه متون علمی (شواهد) و بکارگیری نتایج آن برای بهبود مهارتهای بالینی آشنا شوند.

اهداف اختصاصی: پس از اجرای برنامه آموزشی ژورنال کلاب تعدیل شده دانشجویان قادر خواهند بود:

- ✓ متون علمی مرتبط با رشته خود را مورد ارزیابی نقادانه قرر دهند.
- ✓ نحوه دسترسی به پیشرفتهای علمی روزآمد را در مراقبت از بیمار بیان کنند.
- ✓ دسترسی به علوم روزآمد را بر روی مهارتهای بالینی خود اثر بخش بدانند.
- ✓ استفاده از این روش را جهت تداوم آموزش پس از تحصیلات آکادمیک، در اولویت قرار دهند
- ✓ رضایت و یادگیری بیشتری از دوره آموزشی خود داشته باشند.

۹- روش اجرا:

این روش آموزشی برای ۴۵ دانشجوی کارشناسی پرستاری شاغل به تحصیل در ترم هفتم به اجرا در آمد. این دانشجویان یک واحد کارآموزی در عرصه مراقبتهای ویژه را در بخش ICU بیمارستان ۱۷ شهریور آمل می گذرانند. در طی کارآموزی دانشجویان به گروههای ۷-۶ نفره تقسیم شده و هر گروه ۹-۸ روز به همراه مربی واحد، دوره آموزشی بالینی خود را طی نمودند. در روز اول و دوم پس از آشنایی دانشجویان با بخش و مهارتهای مورد نیاز در این بخش، یک جلسه یک ساعته با حضور همه دانشجویان برگزار گردید که طی آن مربی و دانشجویان به بحث و اظهار نظر در مورد مراقبتهای مورد اجرا در بخش که گاه با تناقضهایی نیز همراه بود می پرداختند. (از جمله مراقبت از زخم و لوله تراشه). نهایتاً یک موضوع که از اهمیت و جذابیت بیشتری برای گروه برخوردار بود انتخاب میگردد. هر یک از دانشجویان موظف بودند که در خصوص موضوع مورد نظر به بررسی مقالات داخلی و خارجی بپردازند به طوریکه مقاله های مورد بررسی دانشجویان در گروه تکراری نباشد. دانشجویان مقالات مورد بررسی خود را بر اساس جدولی که به آنها داده شده بود (ضمیمه می باشد) خلاصه مینمودند. خلاصه های تهیه شده تکثیر و در اختیار سایر دانشجویان قرار می گرفت تا سوالهای خود را از قسمتهای

مختلف مقاله بنویسند و در خصوص پاسخ آن آمادگی بحث داشته باشند. سپس در روز تعیین شده ژورنال کلاب به ترتیب زیر اداره میگردید:

۱. بیان هدف و اهمیت موضوع توسط مربی

۲. ارائه خلاصه مقاله ها توسط دانشجویان (هر دانشجو ۵ دقیقه)

۳. بحث در خصوص قسمت‌های مختلف مقاله مثلا طراحی مقاله، روشهای آماری ... و بحث

۴. نتیجه گیری و جمع بندی توسط مربی

در شروع و پایان کارآموزی مهارت دانشجویان در بررسی نقادانه منابع علمی و نحوه استفاده از شواهد در مهارت بالین، مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. همچنین در پایان کارآموزی میزان رضایت دانشجویان از برگزاری ژورنال کلاب و تاثیر آن بر پویایی و نشاط گروه و افزایش توانمندی علمی و عملی آنان مورد ارزیابی قرار گرفت.

۱۰- نتایج: پیامدهای اجرا و محصول یا بروندهای فرایند

نتایج نشان داد که در ابتدای دوره ، مهارت دانشجویان در ارزیابی نحوه دسترسی به منابع علمی، ارزیابی نقادانه مقالات ، چگونگی استفاده از شواهد درمراقبتهای بالینی بسیار ضعیف بوده است و اکثر دانشجویان براین عقیده بودند که عملکرد بالینی آنان صرفا بر اساس کتب مرجع و روتین بخش ها است. همچنین اکثر آنان نیازی به مطالعه نتایج پژوهشها برای استفاده در بالین احساس نمیکردند. اما در پایان دوره مهارت دانشجویان در فعالیتهای فوق به درجه خوب رشد یافت. همچنین آنان دسترسی به مقالات به روز را برای ارتقاء مهارتهای بالینی ضروری دانستند. بازخوردهای دریافتی از سوی دانشجویان ،در پایان جلسه ژورنال کلاب و نیز طی آن، بیانگر رضایتمندی آنان از اجرای برنامه بوده است . دانشجویان معتقد بودند که برگزاری ژورنال کلاب هم سبب ارتقاء علمی آنان گشته است و هم نشاط و پویایی گروه را افزوده است.

۱۱- سطح اثر گذاری: (دانشگاهی، کشوری بین المللی)

نتایج حاصل از اجرای این فرایند نشان میدهد که اجرای این روش در کلیه بخشهای کارآموزی و در همه دانشگاهها قابل اجراست و اثرات ناشی از آن در ارتقاء سلامت جامعه نمود خواهد یافت.

۱۲- انطباق سیاستهای بالا دستی(فرایند تا چه حد کشور را با هدف مرجعیت علمی در منطقه نزدیک می کند)

با توجه به اهمیت پزشکی مبتنی بر شواهد در سطح جهانی و اهداف درازمدت کشور در جهت مرجعیت علمی منطقه، اجرای این شیوه می تواند در جهت ارتقاء دانش و مهارت مراقبت کنندگان سلامت جامعه، که پرستاران قشر وسیعی از آنان را تشکیل می دهند، مفید خواهد بود. زیرا علاوه بر افزایش توانایی آنان در استفاده نقادانه از پژوهشها، جرقه های پژوهشی کارآمد و جذابی را در ذهن دانشجویان و پرستاران روشن خواهد ساخت.

۱۳- نتیجه گیری شامل چالشها و مشکلات اجرایی فرایند:

از آنجاییکه اجرای این فرایند به امکانات مالی زیادی نیاز ندارد با مدیریت صحیح آموزشی و با هزینه اندک قابل اجراست. قابلیت اجرای این برنامه هم در آموزشهای آکادمیک و هم پس از فراغت از تحصیل بالاست. بطوریکه با آموزش مربیان و مسئولان آموزشی بیمارستانها در خصوص نحوه دسترسی به منابع، نحوه مراقبت مبتنی بر شواهد و مدیریت و رهبری ژورنال کلاب، برای رهبری و اداره گروه از یک سو و مهیا کردن امکان دسترسی به منابع معتبر الکترونیک پزشکی و پرستاری از سود دیگر، می توان این روش آموزشی را اجرا کرد.

۱۴- معرفی فرایند در نشریات علمی یا ارائه در مجامع علمی:

خلاصه مقاله حاصل از اجرای این فرایند به سیزدهمین همایش آموزش پزشکی ارسال گردید و مقاله آن جهت انتشار در مجله در حال تدوین نهایی است.

۱۵- تاییدیه های مربوطه و ارزشیابی فرایند:

۱۶- قابلیت تعمیم و اجرا در سایر مراکز آموزشی: نتایج به دست آمده هم در سایر بخشها و هم مراکز قابل تعمیم است. از جمله اینکه به مدت یک ترم در بخش جراحی اجرا شده و نتایج مشابهی را در بر داشته است.

۱۷- استمرار (استمرار اجرای فرایند در برنامه های جاری آموزشی) با توجه به نتایج مثبت به دست آمده از اجرای فرایند این روش در کارآموزیهای عرصه با مربی اینجانب از دو سال قبل تا کنون استمرار دارد و قابلیت ادامه نیز دارد.

الگوی آگهی ژورنال کلاب

نام:

مرور کلی	
	عنوان مقاله و استناد آن
	هدف تحقیق
	پیشینه مختصر (اهمیت موضوع و خلاصه ای از مطالعات گذشته)
	منابع مالی تحقیق
مواد و روشها	
	طرح تحقیق و متدولوژی
	انتخاب بیمار و نمونه ها
	مداخله (در صورت وجود)
	اندازه گیری (پیامد و ...)
	آنالیز آماری
نتایج	
	مشخصات پایه واحدهای پژوهش

	خلاصه ای از پیامدهای اولیه و ثانویه
بحث و نتیجه گیری نویسنده مقاله	
	خلاصه مهمترین بحث نویسنده
	نتیجه گیری نویسنده
بحث و نتیجه گیری دانشجو	
	نقاط قوت مطالعه
	محدودیتها و نقاط ضعف
	قابلیت تعمیم و تاثیر مطالعه بر مراقبت
	نظریه یا عقیده دیگر
	نتیجه گیری و پیشنهاد دانشجو